

ZBIOROWE PRAWO ZATRUDNIENIA

Komentarz

redakcja naukowa Krzysztof W. Baran

Krzysztof W. Baran, Daniel Książek, Mariusz Lekston
Jan Piątkowski, Iwona Sierocka, Artur Tomanek

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

ZBIOROWE PRAWO ZATRUDNIENIA

Komentarz

redakcja naukowa Krzysztof W. Baran

Krzysztof W. Baran, Daniel Książek, Mariusz Lekston
Jan Piątkowski, Iwona Sierocka, Artur Tomanek

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 kwietnia 2019 r.

Recenzenci

Dr hab. Antoni Dral, prof. WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej

Dr hab. Mirosław Włodarczyk, prof. UŁ

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Świerk-Bożek

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie

Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-438-3

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

O Autorach

Krzysztof W. Baran [ORCID: 0000-0001-5165-8265] – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych; kierownik Katedry Prawa Pracy i Polityki Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego; autor i redaktor wielu publikacji naukowych z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w tym kilkunastu monografii, komentarzy i podręczników, redaktor naczelny *Systemu Prawa Pracy*.

Daniel Książek [ORCID: 0000-0002-4893-1707] – doktor nauk prawnych; pracownik w Katedrze Prawa Pracy i Polityki Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego; radca prawny; współnik zarządzający kancelarią prawną specjalizującą się w prawie pracy.

Mariusz Lekston [ORCID: 0000-0003-3574-9428] – doktor nauk prawnych; prorektor ds. organizacyjno-prawnych i polityki kadrowej Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, wykonujący czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w imieniu uczelni; adiunkt w Instytucie Administracji i Prawa Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu; autor publikacji z zakresu indywidualnego i zbiorowego prawa pracy.

Jan Piątkowski [ORCID: 0000-0001-5249-9024] – doktor habilitowany nauk prawnych; kierownik Katedry Prawa Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; autor wielu publikacji z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Iwona Sierocka [ORCID: 0000-0003-1659-1717] – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor w Katedrze Prawa Pracy Uniwersytetu w Białymstoku; autorka kilkudziesięciu publikacji dotyczących układów zbiorowych pracy, odpowiedzialności pracowników, ubezpieczeń społecznych zleceniobiorców i wykonawców dzieła.

Artur Tomanek [ORCID: 0000-0002-3287-5886] – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor nadzwyczajny w Zakładzie Prawa Pracy Uniwersytetu Wrocławskiego; sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu; autor wielu publikacji z zakresu prawa pracy.

Spis treści

O Autorach	5
Wykaz skrótów	15
Wprowadzenie	21
Ustawa z 23.05.1991 r. o związkach zawodowych	23
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	23
Art. 1. [Istota związków zawodowych].....	23
Art. 1 ¹ . [Definicje legalne].....	33
Art. 2. [Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych]...	39
Art. 3. [Zakaz nierównego traktowania w zatrudnieniu z powodu przynależności do związku zawodowego lub pozostawania poza nim]	45
Art. 4. [Zadania związków zawodowych]	51
Art. 5. [Działania związków na forum międzynarodowym]	53
Art. 6. [Szczegółowe cele działania związków zawodowych]	55
Art. 7. [Reprezentacja praw i interesów pracowniczych]	56
Art. 8. [Kontrola przestrzegania prawa].....	59
Art. 9. [Struktury organizacyjne związków zawodowych].....	60
Art. 10. [Statuty i uchwały statutowe].....	64
Art. 11. [Ogólnokrajowe i międzynarodowe organizacje pracowników]	66
Art. 11 ¹ . [Dofinansowanie z budżetu państwa składek członkowskich wnoszonych do międzynarodowych organizacji związkowych]	68
Rozdział 2. Tworzenie związków zawodowych	70
Art. 12. [Uchwała o utworzeniu związku zawodowego]	70
Art. 13. [Statut związku zawodowego]	73
Art. 14. [Rejestracja w KRS]	80
Art. 15. [Osobowość prawna].....	89
Art. 16. [Zawiadomienie sądu o zmianie statutu].....	91
Art. 17. [Skreślenie związku zawodowego z rejestru].....	93
Art. 18. (uchylony).....	104

Rozdział 3. Uprawnienia związków zawodowych	104
Art. 19. [Uprawnienia reprezentatywnej organizacji związkowej]	104
Art. 19 ¹ . [Uprawnienia reprezentatywnej organizacji związkowej]	113
Art. 20. [Wnioski o wydanie lub zmianę aktu prawnego]	115
Art. 21. [Rokowania zbiorowe i układy zbiorowe pracy].....	116
Art. 22. (uchylony).....	120
Art. 23. [Kontrola nad przestrzeganiem prawa].....	120
Art. 24. [Działalność gospodarcza i zwolnienia podatkowe].....	124
Art. 25. [Urlopy bezpłatne członków związku i zwolnienie od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia].....	125
Art. 25 ¹ . [Zakładowa organizacja związkowa]	133
Rozdział 3a. Reprezentatywna organizacja związkowa	139
Art. 25 ² . [Status reprezentatywnej ponadzakładowej organizacji związkowej].....	139
Art. 25 ³ . [Status reprezentatywnej zakładowej organizacji związkowej].....	146
Rozdział 4. Zakładowa organizacja związkowa	159
Art. 26. [Zakres działania zakładowej organizacji związkowej].....	159
Art. 26 ¹ . [Przejęcie zakładu pracy].....	169
Art. 27. [Zasady wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych]	173
Art. 28. [Pozyskiwanie informacji od pracodawcy]	176
Art. 29. [Uprawnienia w zakresie badania bezpieczeństwa pracy].....	182
Art. 30. [Reprezentowanie przez związek].....	185
Art. 31. [Zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy przez członka zarządu zakładowej organizacji]	204
Art. 32. [Ochrona trwałości stosunku pracy działaczy związkowych] ...	214
Art. 33. [Pomieszczenia i urządzenia potrzebne zakładowej organizacji związkowej].....	233
Art. 33 ¹ . [Pobieranie składek związkowych]	236
Art. 34. [Międzyzakładowa organizacja związkowa]	238
Art. 34 ¹ . [Uprawnienia ochronne działaczy organizacji międzyzakładowych]	240
Art. 34 ² . [Ochrona trwałości stosunku pracy działaczy organizacji międzyzakładowych]	244
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	247
Art. 35. [Naruszanie wolności związkowej]	247
Art. 36. [Działalność związku zawodowego sprzeczna z prawem]	254
Rozdział 6. Przepisy szczególne.....	258
Art. 37. [Spór między pracodawcą a organizacją związkową]	258
Art. 38. [Odpowiednie stosowanie].....	260
Art. 39. [Kasy zapomogowo-pożyczkowe].....	261

Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.....	263
Art. 40. [Zmiana – ustawa o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej]	263
Art. 41. [Zmiana – ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych] ...	263
Art. 42. [Zmiana – ustawa o pracownikach urzędów państwowych]	263
Art. 43. [Zmiana – ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych] ...	264
Art. 44. [Zmiana – ustawa o prokuraturze].....	264
Art. 45. [Nieruchomości Zrzeszenia Związków Zawodowych].....	264
Art. 46. [Rejestracja przed wejściem w życie ustawy]	265
Art. 47. [Przedłużenie okresu zwolnienia od pracy]	265
Art. 48. [Przepis derogacyjny].....	265
Art. 49. [Wejście w życie ustawy]	265
Ustawa z 23.05.1991 r. o organizacjach pracodawców	267
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	267
Art. 1. [Wolność zrzeszania]	267
Art. 2. [Federacje i konfederacje]	295
Art. 2 ¹ . [Dofinansowanie z budżetu państwa składek członkowskich wnoszonych do międzynarodowych organizacji pracodawców].....	300
Art. 3. [Samorządność i niezależność]	301
Art. 4. [Zakaz ingerencji w działalność związków zawodowych]	304
Art. 5. [Zadania organizacji pracodawców]	306
Art. 6. [Majątek organizacji pracodawców]	315
Rozdział 2. Tworzenie związków pracodawców	317
Art. 7. [Powstanie związku pracodawców].....	317
Art. 8. [Statut związku pracodawców]	320
Art. 9. [Rejestracja w KRS]	324
Art. 10. [Osobowość prawna].....	331
Art. 11. [Zmiana statutu].....	331
Art. 12. [Skreślenie związku pracodawców z rejestru]	335
Art. 13. [Postępowanie w zakresie rejestracji].....	337
Art. 14. [Stosowanie przepisów do federacji i konfederacji]	340
Rozdział 3. Uprawnienia organizacji pracodawców	342
Art. 15. [Podstawowe prawa organizacji pracodawców].....	342
Art. 16. [Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych].....	347
Art. 16 ¹ . [Opiniowanie dokumentów konsultacyjnych UE].....	354
Art. 16 ² . [Wnioski o wydanie lub zmianę aktu prawnego]	356
Art. 17. [Rokowania zbiorowe i układy zbiorowe pracy].....	363
Art. 18. [Działalność gospodarcza i zwolnienia podatkowe].....	389
Rozdział 4. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów prawa	392
Art. 19. [Działalność związku pracodawców niezgodna z prawem]	392
Art. 19 ¹ . [Przeznaczenie dochodu z działalności gospodarczej prowadzonej przez związek pracodawców, federację lub konfederację na cele niesłużące realizacji ich zadań statutowych lub dzielenie go pomiędzy członków]	398

Rozdział 5. Przepisy przejściowe i końcowe	399
Art. 20. [Rejestracja przed wejściem w życie ustawy]	399
Art. 21. [Wejście w życie ustawy]	400
Ustawa z 23.05.1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	401
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	401
Art. 1. [Przedmiot sporu zbiorowego]	401
Art. 2. [Reprezentanci praw i interesów pracowników i pracodawców].....	406
Art. 3. [Reprezentatywny związek zawodowy]	407
Art. 4. [Subsydiarność sporu zbiorowego].....	410
Art. 5. [Pracodawca].....	413
Art. 6. [Odpowiednie stosowanie przepisów do niektórych grup zawodowych].....	415
Rozdział 2. Rokowania.....	417
Art. 7. [Zgłoszenie sporu]	417
Art. 8. [Podjęcie rokowań].....	422
Art. 9. [Zakończenie rokowań]	427
Rozdział 3. Mediacja i arbitraż	437
Art. 10. [Mediator]	437
Art. 11. [Wybór mediatora]	440
Art. 11 ¹ . [Zwolnienie od pracy i wynagrodzenie mediatora]	444
Art. 12. [Strajk ostrzegawczy].....	447
Art. 13. [Zadania mediatora]	449
Art. 14. [Porozumienie lub protokół rozbieżności]	452
Art. 15. [Brak porozumienia]	453
Art. 16. [Kolegium arbitrażu społecznego]	455
Rozdział 4. Strajk	464
Art. 17. [Podjęcie strajku]	464
Art. 18. [Dobrowolność].....	467
Art. 19. [Niedopuszczalność strajku]	469
Art. 20. [Ogłoszenie strajku].....	475
Art. 21. [Zadania pracodawcy w czasie strajku]	481
Art. 22. [Strajk solidarnościowy].....	484
Art. 23. [Uprawnienia pracownika biorącego udział w strajku]	485
Art. 24. [Fundusze strajkowe].....	491
Art. 25. [Inne formy akcji protestacyjnej].....	492
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	499
Art. 26. [Kara grzywny lub kara ograniczenia wolności]	499
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	510
Art. 27. [Zmiana – Kodeks pracy].....	510
Art. 28. [Spory wszczęte przed wejściem w życie ustawy]	511
Art. 29. [Wejście w życie ustawy]	511

Ustawa z 7.04.2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji	513
Art. 1. [Zakres regulacji; pracodawcy objęci ustawą]	513
Art. 2. [Definicje legalne]	527
Art. 3. [Liczba osób w radzie pracowników]	531
Art. 4. [Powoływanie rady]	533
Art. 5. [Porozumienie pracodawcy z radą pracowników]	535
Art. 6. [Ponoszenie kosztów związanych z wyborem i działalnością rady pracowników]	541
Art. 7. [Ustalenie liczby zatrudnionych u pracodawcy pracowników]	543
Art. 8. [Zorganizowanie wyborów członków rady pracowników]	546
Art. 9. [Czynne i bierne prawo wyborcze]	549
Art. 10. [Komisja wyborcza; przebieg wyborów; ustalenie wyników wyborów]	553
Art. 11. [Organizacja funkcjonowania rady pracowników]	558
Art. 12. [Ustanie członkostwa w radzie pracowników]	561
Art. 13. [Prawo do informacji]	565
Art. 14. [Konsultacje z radą pracowników]	571
Art. 15. [Eksperti rady pracowników]	575
Art. 16. [Ograniczenie prawa do informacji]	576
Art. 17. [Ochrona stosunku pracy członka rady pracowników]	587
Art. 18. [Informacje przekazywane ministrowi po wyborze członków rady pracowników]	594
Art. 19. [Naruszenia przepisów będące wykroczeniami]	595
Art. 20. [Zmiana – ustawa o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego]	599
Art. 21. [Zmiana – ustawa o przedsiębiorstwach mieszanych]	600
Art. 22. [Zmiana – ustawa o przedsiębiorstwie państwowym „Porty Lotnicze”]	600
Art. 23. [Zmiana – ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników]	600
Art. 24. [Wyłączenie stosowania]	601
Art. 25. [Terminy]	602
Art. 26. [Reguła intertemporalna]	603
Art. 27. [Przepis intertemporalny]	603
Art. 28. [Wejście w życie]	604
Ustawa z 13.03.2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	605
Art. 1. [Zakres regulacji]	605
Art. 2. [Konsultacje dotyczące grupowego zwolnienia]	617
Art. 3. [Porozumienie w sprawie grupowego zwolnienia]	626
Art. 4. [Zawiadomienie powiatowego urzędu pracy o ustaleniach dotyczących grupowego zwolnienia]	637

Art. 5.	[Wypowiadanie stosunków pracy w ramach grupowego zwolnienia].....	639
Art. 6.	[Termin wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy w ramach grupowego zwolnienia]	648
Art. 7.	[Grupowe zwolnienie z powodu ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy]	650
Art. 8.	[Odprawa pieniężna z tytułu rozwiązania stosunku pracy w ramach grupowego zwolnienia]	653
Art. 9.	[Ponowne zatrudnienie pracownika zwolnionego w ramach grupowego zwolnienia]	662
Art. 10.	[Zwolnienia indywidualne z przyczyn nie dotyczących pracowników]	667
Art. 11.	[Wyłączenie stosowania przepisów ustawy]	675
Art. 12.	[Stosowanie przepisów Kodeksu pracy].....	676
Art. 13.	[Zmiana – ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej].....	680
Art. 14.	[Zmiana – ustawa – Karta Nauczyciela].....	680
Art. 15.	[Zmiana – ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy]	680
Art. 16.	[Zmiana – ustawa o Policji]	680
Art. 17.	[Zmiana – ustawa o Straży Granicznej]	680
Art. 18.	[Zmiana – ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych].....	680
Art. 19.	[Zmiana – ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu]	680
Art. 20.	[Zmiana – ustawa o Służbie Więziennej].....	681
Art. 21.	[Zmiana – ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji].....	681
Art. 22.	[Zmiana – ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych].....	681
Art. 23.	[Zmiana – ustawa o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych].....	681
Art. 24.	[Zmiana – ustawa o Biurze Ochrony Rządu].....	681
Art. 25.	[Zmiana – ustawa o restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali]	681
Art. 26.	[Zmiana – ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu].....	682
Art. 27.	[Zmiana – ustawa o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy]	682
Art. 28.	[Przepis przejściowy].....	682
Art. 29.	[Przepis derogacyjny].....	682
Art. 30.	[Data wejścia w życie ustawy]	682

Ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (wyciąg)	683
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy	685
Rozdział I. Przepisy ogólne	685
Art. 238. [Organizacje związkowe – definicje]	685
Art. 239. [Zakres podmiotowy układu zbiorowego]	696
Art. 240. [Treść układu zbiorowego].....	703
Art. 241. (uchylony).....	711
Art. 241 ¹ . [Zakres zobowiązań].....	711
Art. 241 ² . [Rokowania]	713
Art. 241 ³ . [Zasady prowadzenia rokowań].....	718
Art. 241 ⁴ . [Informacja o sytuacji ekonomicznej pracodawcy].....	722
Art. 241 ⁵ . [Zasady i forma zawarcia układu]	725
Art. 241 ⁶ . [Wykładnia postanowień układu]	727
Art. 241 ⁷ . [Zasady rozwiązywania i wypowiedania układu]	729
Art. 241 ⁸ . [Stosowanie postanowień układu po przejściu zakładu pracy]	734
Art. 241 ⁹ . [Protokoły dodatkowe do układów]	740
Art. 241 ¹⁰ . [Porozumienie o stosowaniu układu].....	743
Art. 241 ¹¹ . [Obowiązek wpisu układu do rejestru]	746
Art. 241 ¹² . [Termin wejścia układu w życie].....	752
Art. 241 ¹³ . [Stosowanie postanowień układu]	754
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	760
Art. 241 ¹⁴ . [Ponadzakładowy układ zbiorowy – strony].....	760
Art. 241 ^{14a} . [Rokowania i zawarcie ponadzakładowego układu]	763
Art. 241 ¹⁵ . [Inicjatywa zawarcia ponadzakładowego układu]	767
Art. 241 ¹⁶ . [Wspólna reprezentacja pracowników].....	768
Art. 241 ¹⁷ . (uchylony).....	775
Art. 241 ¹⁸ . [Rozszerzenie stosowania ponadzakładowego układu]	777
Art. 241 ¹⁹ . [Przechodzenie praw i obowiązków organizacji związkowych]	783
Art. 241 ²⁰ . (uchylony).....	787
Art. 241 ²¹ . (uchylony).....	787
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	787
Art. 241 ²² . (uchylony).....	787
Art. 241 ²³ . [Zakres podmiotowy układu zakładowego]	787
Art. 241 ²⁴ . [Inicjatywa zawarcia układu]	790
Art. 241 ²⁵ . [Wspólna reprezentacja pracowników].....	791
Art. 241 ^{25a} . (uchylony).....	795
Art. 241 ²⁶ . [Ograniczenia co do treści postanowień układu]	797
Art. 241 ²⁷ . [Zawieszenie stosowania układu]	801
Art. 241 ²⁸ . [Rokowania i zawarcie układu zakładowego]	806
Art. 241 ²⁹ . [Skutki połączenia lub rozwiązania organizacji związkowych]....	810
Art. 241 ³⁰ . [Międzyzakładowa organizacja związkowa]	812
Bibliografia	813
Indeks rzeczowy	843

Wykaz skrótów

Akty prawne

- dyrektywa 98/59/WE – dyrektywa Rady nr 98/59/WE z 20.07.1998 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do zwolnień grupowych (Dz.Urz. UE L 225, s. 16, ze zm.)
- dyrektywa 2001/23/WE – dyrektywa Rady 2001/23/WE w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (Dz.Urz. UE L 82, s. 16, ze zm.)
- dyrektywa 2002/14/WE – dyrektywa 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.03.2002 r. ustanawiająca ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej (Dz.Urz. UE L 80, s. 29, ze zm.)
- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- EKS – Europejska Karta Społeczna z 18.10.1961 r. (Dz.U. z 1999 r. poz. 67 ze zm.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- KN – ustawa z 26.01.1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018 r. poz. 967 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1977 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- konwencja MOP nr 87 – konwencja MOP nr 87 dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych, przyjęta w San Francisco 9.07.1948 r. (Dz.U. z 1958 r. Nr 29, poz. 125)
- konwencja MOP nr 98 – konwencja MOP nr 98 dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych, przyjęta w Genewie 1.07.1949 r. (Dz.U. z 1958 r. Nr 29, poz. 126)

- konwencja MOP nr 135 – konwencja MOP nr 135 dotycząca ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień, przyjęta w Genewie 23.06.1971 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 39, poz. 178)
- konwencja MOP nr 151 – konwencja MOP nr 151 dotycząca ochrony prawa organizowania się i procedury określania warunków zatrudnienia w służbie publicznej, przyjęta w Genewie 27.06.1978 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 22, poz. 78)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577 ze zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598 ze zm.)
- nowela z 5.07.2018 r. – ustawa z 5.07.2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1608)
- nowela z 9.11.2000 r. – ustawa z 9.11.2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 107, poz. 1127 ze zm.)
- pr. przeds. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646 ze zm.)
- pr. restruk. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z 16.09.1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2018 r. poz. 1285)
- pr. stow. – ustawa z 7.04.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2017 r. poz. 210 ze zm.)
- pr. upadł. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 2344 ze zm.)
- p.u.s.p. – ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.)
- r.p.k.a.s. – rozporządzenie Rady Ministrów z 16.08.1991 r. w sprawie trybu postępowania przed kolegiami arbitrażu społecznego (Dz.U. Nr 73, poz. 324)
- r.r.u.z.p. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 4.04.2001 r. w sprawie trybu postępowania w sprawie rejestracji układów zbiorowych pracy, prowadzenia rejestru układów i akt rejestrowych oraz wzorów klauzul rejestracyjnych i kart rejestrowych (Dz.U. Nr 34, poz. 408)

-
- r.s.p.r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 17.11.2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. poz. 1667 ze zm.)
- r.t.u.b. – rozporządzenie Rady Ministrów z 3.12.2018 r. w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego pracownikowi powołanemu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej poza zakładem pracy oraz sposobu postępowania w przypadku wygaśnięcia mandatu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej przez pracownika korzystającego z urlopu bezpłatnego (Dz.U. poz. 2358)
- r.z.o.ś.p. – rozporządzenie Rady Ministrów z 27.11.2018 r. w sprawie trybu udzielenia i korzystania ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej przysługującego osobie wykonującej pracę zarobkową, sposobu ustalenia wysokości wynagrodzenia albo świadczenia pieniężnego przysługującego osobie w okresie zwolnienia od pracy oraz wynikających z tego tytułu uprawnień i świadczeń (Dz.U. poz. 2323)
- r.z.u.u.w. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 8.01.1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. Nr 2, poz. 14 ze zm.)
- u.d.p.p.w. – ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.)
- u.e.r.z. – ustawa z 5.04.2002 r. o europejskich radach zakładowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1247 ze zm.)
- u.e.z.i.g. – ustawa z 4.03.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2036 ze zm.)
- u.f.p. – ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
- u.i.p.p.k. – ustawa z 7.04.2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz.U. Nr 79, poz. 550 ze zm.)
- u.k.s.c. – ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.)
- u.o.p. – ustawa z 23.05.1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. z 2015 r. poz. 2029 ze zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1509 ze zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1036 ze zm.)
- u.p.o.o. – ustawa z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1459 ze zm.)
-

- u.p.z. – ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1265 ze zm.)
- u.r.s.z. – ustawa z 23.05.1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 174)
- u.r.z.s. – ustawa z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 511 ze zm.)
- u.s.c. – ustawa z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1559)
- u.s.e. – ustawa z 22.07.2006 r. o spółdzielni europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2043 ze zm.)
- u.s.i.p. – ustawa z 24.06.1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz.U. z 2015 r. poz. 567)
- u.s.p. – ustawa z 19.06.1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 997 ze zm.)
- ustawa o KRS – ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 986 ze zm.)
- ustawa o PIP – ustawa z 13.04.2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 623 ze zm.)
- ustawa o RDS – ustawa z 24.07.2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2232 ze zm.)
- u.s.u.s. – ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.)
- u.s.z.p.p. – ustawa z 25.09.1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1543)
- u.z.f.ś.s. – ustawa z 4.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1316 ze zm.)
- u.z.g. – ustawa z 13.03.2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. z 2018 r. poz. 1969 ze zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2018 r. poz. 419 ze zm.)
- u.z.p.t. – ustawa z 9.07.2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 594 ze zm.)
- u.z.z. – ustawa z 23.05.1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1881 ze zm.)

Czasopisma, zbiory orzecznictwa

- Biul. SAKa – Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego

GSP	– Gdańskie Studia Prawnicze
GSP-Prz. Orz.	– Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
MPP	– Monitor Prawa Pracy
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNAPiUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PPiPS	– Z Problematyki Prawa Pracy i Polityki Socjalnej
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Pracy	– Prawo Pracy
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R. Pr.	– Radca Prawny
SC	– Studia Cywilistyczne
SI	– Studia Iuridica
Sł. Prac.	– Służba Pracownicza
SP	– Studia Prawnicze
SP-E	– Studia Prawno-Ekonomiczne
St.Pr.PiPSP.	– Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej
ZOTSiS	– Zbiór Orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu

Inne

CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy

MOP	- Międzynarodowa Organizacja Pracy
NSA	- Naczelny Sąd Administracyjny
PKD	- Polska Klasyfikacja Działalności
SA	- Sąd Apelacyjny
SN	- Sąd Najwyższy
TK	- Trybunał Konstytucyjny
TS	- Trybunał Sprawiedliwości
WSA	- Wojewódzki Sąd Administracyjny

Wprowadzenie

Zbiorowe prawo zatrudnienia reguluje kolektywne prawa i obowiązki podmiotów funkcjonujących w stosunkach pracy. W praktyce odnosi się ono do relacji między reprezentującymi zatrudnionych związkami zawodowymi i organami partycypacyjnymi a pracodawcami i skupiającymi ich organizacjami oraz między tymi podmiotami a organami władzy i administracji publicznej. Należy pamiętać, że ten dział prawa podlega nieustannie silnej kinetyce procesów społecznych. Nowelizacja ustawy o związkach zawodowych z 5.07.2018 r. w istotnym zakresie rozszerzyła wolność zrzeszania w związkach zawodowych na osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych oraz samozatrudnionych. Uzasadnia to, w mojej ocenie, posługiwanie się pojęciem zbiorowego prawa zatrudnienia zamiast zbiorowego prawa pracy.

Komentarz obejmuje, zgodnie z dyrektywą kompleksowości badań dogmatycznych, podstawowe dla kolektywnych stosunków pracy ustawy. Książka ta to nie tylko przedstawienie obowiązujących przepisów, ale również dorobku judykatury i nauki prawa pracy. Jego znaczna część została uwzględniona w przypisach, co powinno Czytelnikowi ułatwić w razie potrzeby pogłębienie analizy wybranych problemów.

Prezentowane opracowanie jest pracą zbiorową, ale nie wspólną. Zgodnie z dyrektywą autonomiczności wyrażone przez Autorów zapatrywania są wyrazem ich indywidualnych poglądów.

W swych założeniach *Komentarz* jest skierowany do szerokiego kręgu Czytelników. Mam tu na myśli zwłaszcza działaczy związkowych, mediatorów, menedżerów, kadrowców, członków organów przedstawicielskich oraz osoby zajmujące się obsługą prawną podmiotów gospodarczych. Żywię nadzieję, że okaże się on użyteczny również w pracy funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości orzekających w sporach pracy. Pomocniczo publikacja ta może być wykorzystana w procesie dydaktycznym na studiach prawniczych i administracyjnych. Ufam, że komentarz ten będzie pożytecznym narzędziem w zgłębianiu wiedzy prawniczej.

Kraków, 17 marca 2019 r.

Krzysztof W. Baran

Ustawa

z 23.05.1991 r.

o związkach zawodowych

(Dz.U. z 2019 r. poz. 263)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Istota związków zawodowych]

- 1. Związek zawodowy jest dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych.**
- 2. Związek zawodowy jest niezależny w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji.**
- 3. Organy państwowe, samorządu terytorialnego i pracodawcy obowiązani są traktować jednakowo wszystkie związki zawodowe.**

- 1.1.** Związki zawodowe to organizacje społeczne zrzeszające ludzi pracy o charakterze korporacyjnym. Są one dobrowolną formą samoorganizacji zbiorowości ludzi pracy (zatrudnionych) w stosunkach przemysłowych państw cywilizowanych. Działają w oparciu o statutowo ukształtowane struktury organizacyjne posiadające osobowość prawną. W sferze normatywnej ich status został uregulowany w płaszczyźnie ustawowej, w tym także przez ustawę zasadniczą.

Pojęcie ludzi pracy nie posiada w systemie prawa zatrudnienia legalnej definicji. Ma ono jednak głębokie zakorzenienie w ideologii epoki PRL-u. Jest to swoisty przeżytek lingwistyczny, generujący wątpliwości interpretacyjne. W tym kontekście warto wskazać na nową kategorię podmiotową wprowadzoną w art. 1¹ pkt 1 u.z.z. Ustawodawca

posłużył się tam pojęciem osób wykonujących pracę zarobkową. *Prima facie* ono właśnie wyznacza zakres prawa koalicji w systemie polskiego prawa zatrudnienia. Ze względu na brak legalnej definicji pojęcia ludzi pracy trudno określić jednoznacznie relację logiczną między tymi pojęciami. Choć w płaszczyźnie podmiotowej wydają się one w części zakresowo zbliżone, to brak uzasadnienia, żeby uznać je za synonimy, zwłaszcza w kontekście ogólnoteoretycznego zakazu wykładni synonimowej.

- 1.2. Konstytucja RP w art. 12 zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych. Tę ogólną dyrektywę precyzuje art. 59 Konstytucji RP, który statuuje podstawowe wolności związkowe w stosunkach przemysłowych i ich gwarancje. Konkretnie rzecz ujmując, w ust. 1 zapewnia wolność zrzeszania w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz organizacjach pracodawców¹.

Wolności związkowe² zostały w Konstytucji RP zapisane wśród praw i wolności politycznych³, inaczej niż wszelkie inne prawa i wolności pracownicze, które znalazły się w grupie wolności i praw ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych. Wolność zrzeszania się w związkach zawodowych została potraktowana przez prawodawcę – mimo swojego socjalnego rdzenia⁴ – jako jeden z wymiarów ogólnie pojmowanej wolności zgromadzeń. Tego rodzaju rozwiązanie w swej istocie wyraźnie nawiązuje do mechanizmów prawnych zadekretowanych w normach prawa międzynarodowego. Mam tu na myśli zwłaszcza art. 22 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych⁵ oraz art. 11 EKPC⁶. W efekcie w ujęciu konstytucyjnym „polityczność” wolności związkowych, zwłaszcza wolności zrzeszania się, należy pojmować jako możliwość zbiorowego oddziaływania związków zawodowych na kształt i funkcjonowanie szeroko pojmowanych stosunków społeczno-ekonomicznych⁷ przez upodmiotowienie w relacjach z organami władzy i administracji publicznej oraz pracodawcami. W żadnym wypadku jednak owa „polityczność” wolności zrzeszenia nie może być w państwie demokratycznym pretekstem do przejmowania przez związki zawodowe roli i zadań partii politycznych.

¹ Por. W. Sanetra, *Prawa (wolności) pracownicze w Konstytucji*, PiZS 1997/11, s. 2 i n.; L. Florek, *Konstytucyjne gwarancje uprawnień pracowniczych*, PiP 1997/11–12, s. 19; M. Tomaszewska [w:] *System prawa pracy*, t. V. *Zbiorowe prawo pracy*, red. K.W. Baran, Warszawa 2014, s. 225 i n. oraz powołana tam literatura; Ż. Grygiel-Kaleta, *Wolność zrzeszania się w związkach zawodowych*, Warszawa 2015, *passim*; K.W. Baran [w:] *System prawa pracy*, t. I. *Część ogólna*, red. K.W. Baran, Warszawa 2017, s. 1153 i n.

² Por. L. Florek, *Zakres ograniczenia wolności związkowych*, PiP 2000/12, s. 10 i n.; K.W. Baran [w:] *Zarys systemu prawa pracy*, t. I. *Część ogólna prawa pracy*, red. K.W. Baran, Warszawa 2010, s. 670 i n.

³ Por. W. Zakrzewski, *Podstawowe wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela* [w:] *Polskie prawo konstytucyjne*, red. W. Skrzydło, Lublin 1998, s. 184.

⁴ Por. L. Wiśniewski, *Pojęcie i konstrukcja prawna praw socjalnych* [w:] *Podstawowe prawa jednostki i ich sądowa ochrona*, red. L. Wiśniewski, Warszawa 1997, s. 164–166.

⁵ Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167.

⁶ Por. W. Sanetra, *Wyrok przeciwko Turcji a sprawa Polska*, PiZS 2009/5, s. 3–4; M. Tomaszewska [w:] *System prawa pracy*, t. V. *Zbiorowe prawo pracy*, red. K.W. Baran, Warszawa 2014, s. 232 i n. oraz powołana tam literatura; K.W. Baran [w:] *Zarys...*, red. K.W. Baran, s. 673 i n.

⁷ Por. L. Kolat, *Prawo do tworzenia i przystępowania do związków zawodowych* [w:] *Prawa człowieka. Model prawny*, red. R. Wieruszewski, Wrocław 1991, s. 797.

- 1.3. Artykuł 12 Konstytucji RP statuuje nie tylko wolność tworzenia związków zawodowych, ale również przyznaje wolność działania. Gwarancje tych wolności w płaszczyźnie konstytucyjnej stanowią samorządność i niezależność. Bez nich trudno sobie wyobrazić skuteczne prowadzenie działalności związkowej. Z tego też względu zostały one doprecyzowane w art. 1 u.z.z. Konkretnie rzecz ujmując, art. 1 ust. 1 u.z.z. odnosi się do samorządności, ust. 2 zaś do niezależności.
- 2.1. Zgodnie z postanowieniami art. 1 ust. 1 u.z.z. związki zawodowe są podmiotami samorządnymi. Najogólniej rzecz ujmując, jego istota sprowadza się do tego⁸, że organizacja zrzeszająca ludzi pracy (zatrudnionych) samodzielnie określa cele i zasady swego funkcjonowania. Samodzielność ta ma dwa zasadnicze wymiary: zadaniowo-programowy oraz normatywno-funkcjonalny. W pierwszym chodzi o samodzielne określenie zadań w postaci celów i programów działania organizacji, natomiast w drugim zaś wyznaczenie struktur wewnątrzorganizacyjnych, zasad i metod funkcjonowania oraz procedur podejmowania decyzji. Przedstawione tutaj ogólne ujęcie istoty samorządności znajduje uszczegółowienie zarówno w prawodawstwie międzynarodowym, jak i krajowym.
- 2.2. Na podstawie art. 3 ust. 1 konwencji MOP nr 87 organizacje pracowników mają prawo opracowywania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania swego zarządu, działalności oraz układania swego programu działania⁹. Uzupełnieniem tej ogólnej dyrektywy jest również art. 5 konwencji MOP nr 87, na mocy którego wspomniane organizacje mają prawo tworzenia federacji i konfederacji, jak też przystępowania do nich oraz do międzynarodowych organizacji pracowników.
- 2.3. Przedstawione wyżej regulacje zostały inkorporowane do krajowego zbiorowego prawa zatrudnienia. W efekcie w systemie ustawodawstwa polskiego samorządność¹⁰ związków zawodowych odnosi się do:
- kształtowania celów i programów działania,
  - kształtowania struktury organizacyjnej¹¹,
  - kształtowania zasad reprezentacji organizacji,
  - kształtowania statusu członków,
  - zrzeszenia w strukturach krajowych i międzynarodowych,
  - metod działalności statutowej, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym,
  - zarządzania funduszami organizacyjnymi.

⁸ Por. W. Sanetra, *Wolności związkowe w świetle nowej ustawy o związkach zawodowych*, PS 1991/5–6, s. 17–18; A.M. Świątkowski [w:] *System prawa pracy*, t. V. *Zbiorowe prawo pracy*, red. K.W. Baran, Warszawa 2014, s. 312 i n.; K.W. Baran [w:] *Zarys...*, red. K.W. Baran, s. 684 i n.; A.M. Świątkowski, *Karta Praw Społecznych Rady Europy*, Warszawa 2006, s. 277–280.

⁹ Por. L. Florek, M. Seweryński, *Międzynarodowe prawo pracy*, Warszawa 1988, s. 130 i n.

¹⁰ Por. K.W. Baran [w:] *System prawa pracy*, t. I..., red. K.W. Baran, s. 1158 i n.

¹¹ Por. wyrok SN z 14.10.1997 r., I PKN 325/97, OSNP 1998/16, poz. 475.

Zbiorowe prawo zatrudnienia reguluje relacje normatywne zachodzące pomiędzy reprezentującymi zatrudnionych związkami zawodowymi i organami partycypacyjnymi a pracodawcami i skupiającymi ich organizacjami oraz pomiędzy tymi podmiotami a organami władzy i administracji publicznej.

Komentarz zawiera wnikliwą analizę najważniejszych zagadnień związanych ze stosowaniem aktów prawnych składających się na zbiorowe prawo zatrudnienia, takich jak:

- ustawa o związkach zawodowych,
- ustawa o organizacjach pracodawców,
- ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych,
- Kodeks pracy, w zakresie przepisów dotyczących układów zbiorowych pracy,
- ustawa o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji,
- ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Szczególną uwagę poświęcono regulacjom przyjętym w ramach nowelizacji ustawy o związkach zawodowych z 5.07.2018 r. Przewidziane tam mechanizmy wpływają bezpośrednio bądź pośrednio na funkcjonowanie stosunków pracy w sferze kolektywnej.

Autorzy, komentując poszczególne akty prawne, uwzględnili także bogaty dorobek judykatury i nauki prawa pracy w zakresie zbiorowego prawa zatrudnienia.

Publikacja jest przeznaczona dla działaczy związkowych, mediatorów, menedżerów, pracowników HR i członków organów przedstawicielskich. Zainteresuje również radców prawnych, adwokatów oraz sędziów orzekających w sprawach z zakresu prawa pracy, a także przedstawicieli nauki prawa pracy.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

